

Ami a munkahelyteremtésnél fontosabb

2013.10.18 13:02

A közvetlen munkahelyteremtésnél nagyságrenddel fontosabb tényező a foglalkoztatottság növelésében a munkaerő foglalkoztathatósága és a makrogazdasági konjunktúra. Az elemzések azt mutatják, hogy a munkahelyteremtéssel létrehozott munkahelyek csak kis része, többnyire kevesebb, mint tizede növeli tartósan a foglalkoztatást, és azok többsége sem feltétlenül helyben, hanem az adott fejlesztéssel szomszédos, olyan kistérségekben, ahol nagyobb a munkaerő-felesleg.

A Magyarország számára 2007 és 2015 között a foglalkoztatás bővítésére, strukturális fejlesztésekre, beruházásokra és támogatásokra rendelkezésre álló 7500 milliárd forint foglalkoztatási [hatásait vizsgálták tanulmányukban](#) Major Klára közgazdász, a Hétfa tudományos munkatársa és Tétényi Tamás közgazdász, a közgazdaság-tudomány kandidátusa. Tanulmányukról a szerzőkkel beszélgettünk.

Nem az a csatorna hat

A kutatók arra az eredményre jutottak, hogy a 7500 milliárd forint felhasználásnak jelentős foglalkoztatási hatásai lehetnek, de ezen belül nem az a hatásmechanizmus a fontos, ami közvetlen munkahelyteremtés szándékával érkezik a vállalatokhoz, intézményekhez, hanem sokkal inkább az a hatás a meghatározó, amit az általános gazdasági klíma keresletélénkítésén keresztül gyakorol ez a 7500 milliárd forint - mondta el a Portfolio.hu kérdésére Major Klára. A kapcsolat nem annyira közvetlen, a foglalkoztatásra gyakorolt hatás más csatornán keresztül zajlik, emiatt sokkal nagyobb benne a bizonytalanság, mint azt korábban gondolták. Például azoknak a támogatási forrásoknak, amelyek kifejezetten azzal a céllal jönnek létre, hogy munkahelyeket hozzanak létre, a hosszabb távú hatása nem olyan erős a foglalkoztatásra. Ugyanakkor vannak olyan források, amelyeknek nem kifejezetten munkahelyteremtés a céljuk, ilyen lehet a munkaerő képzése, foglalkoztathatóságának a növelése, vagy akár látszólag nincs is sok közük a foglalkoztatáshoz, de akár képesek konjunktúrát teremteni azáltal, hogy keresletet generálnak - ezeknek szintén van jelentős foglalkoztatási hatásuk.

A foglalkoztathatóság fontosabb

Nemcsak az igaz, hogy annyi foglalkoztatott van, amennyi munkahely, hanem az is, hogy annyi munkahely van, amennyi foglalkoztatható ember - mondja el Tétényi Tamás, a tanulmány másik szerzője. Hogy hol áll be a munkaerő-piaci egyensúly, az az általános gazdasági konjunktúra függvénye. Ha valahol létrejön egy fejlesztés, annak a legerősebb hatása nem is helyben jelentkezik, hanem inkább a környező kistérségekben, járásokban.

Nagyon alacsony a mobilitás

Az elemzés során az derült ki, a szomszédos térségekben zajló folyamatok - akár az álláshelyek számának a megváltozása - kismértékben hatnak az adott kistérségben lakók foglalkoztatottsági adataira. Úgy tűnik, sokkal fontosabbak az ún. állandó hatások, például a helyi munkaerő képzettsége, a korösszetétel és a konjunktúra. A modellben ezek magyarázták a foglalkoztatási ráta különbségeinek a döntő részét, legalább 90 százalékát. Csak a maradék kis rész magyarázta azt, hogy mi történik a közelben - mondta el Major Klára -, lehetséges, hogy túl nagy a kistérségi szint, alacsonyabb szinten kellene vizsgáldni, vagy nem eléggé mobilis a munkaerő, ezért nem nagyon tudnak hatni a térségek egymás munkaerőpiacaira. Abból a feltevésből indultak ki, hogy a kistérség, mint a helyi munkaerőpiac

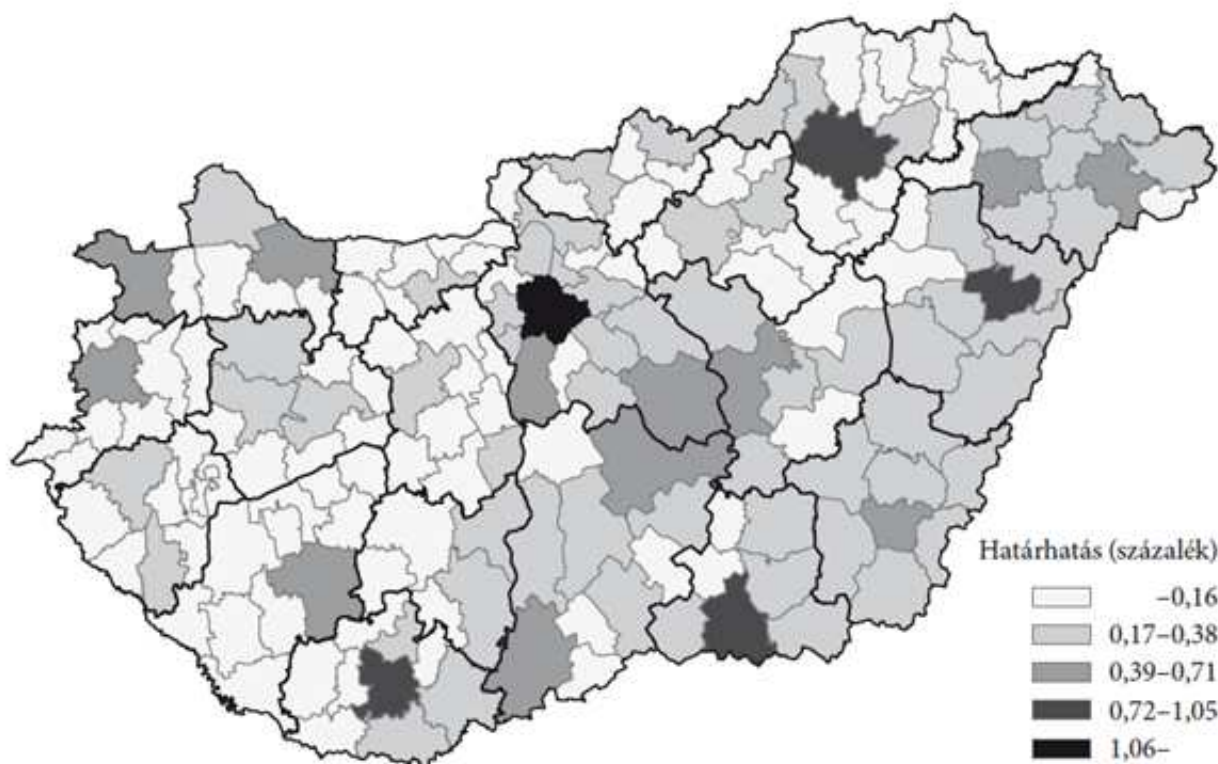
területi egysége nyitott, nincsenek országhatárok, nincsenek belépési korlátok, aki akar, elmehet egy másik kistérségbe. Ha nagyon kevesen mennek el, akkor valójában zárt területegységként működnek a kistérségek, hiába nincsenek korlátok. Abból, hogy ezek az egymásra hatások ilyen gyengék, inkább arra következtethetünk, hogy nagyon alacsony a mobilitás - teszi hozzá Major Klára.

Mindig az a kérdés, hogy a foglalkoztatás növelését célzó beavatkozásoknak hol várhatjuk jelentősebb eredményét. Ott lehet eredmény, ahol van hadra fogható munkaerő, mondja Tétényi Tamás. Hosszabb távon persze ez nem igaz, mert a képzéssel, mobilitási vagy egyéb foglalkoztathatósági intézkedésekkel javítható a foglalkoztathatóság, ennek megfelelően nagyobb választ várhatunk egy foglalkoztatás-teremtő programoktól. De rövidtávon azt mutatják az adatok, hogy jelentős foglalkoztatás-többletet helyi szinten leginkább a fővárosban és környékén, illetve nagyvárosok térségében lehet elérni. Egyszerűen azért, mert ott van még foglalkoztatható többlet. Egy viszonylag távoli kistérségben, ahová annyi ipar és munkahely települt, amennyi foglalkoztatható ember van, oda hiába telepítünk munkahelyet, mert nem találja meg a foglalkoztatható munkaerőt. Ez nem jelenti azt, hogy nem lehet foglalkoztatottságot növelni, hiszen legalább két fontos foglalkoztatási területet nem érintettünk, teszi hozzá Tétényi: az állami foglalkoztatást, ezen belül a közmunkát sem, illetve a nagyon

kicsi, gyakorlatilag önfoglalkoztató gazdasági egységeket. Tehát pl. a közfoglalkoztatással máshol is lehet növelni a foglalkoztatást.

Munkahelyteremtés lokális foglalkoztatásnövelő határhatása 2007-ben, a jelenlegi tervperiódus kezdetén

Forrás: Major Klára és Tétényi Tamás

Miközben úgy gondolhattuk, hogy a helyi munkahelyteremtés, a helyi foglalkoztatottság növelésének az eszköze, úgy tűnik, hogy ez csak kisebb részben igaz, a helyi foglalkoztatottság-növelő intézkedések hatása túl kicsi. A kutatás egyértelmű üzenete, hogy a foglalkoztathatóság szintje fontosabb, mint a helyi munkahelyteremtés, de a növekedési konjunkturális hatás is fontosabb, mint a célzott munkahelyteremtés.

A foglalkoztathatóságba pedig nagyon sok tényezőt beleérthetünk. Az alapvető fontosságú képzettségi szint mellett az infrastruktúra, intézmények megléte, pl. az óvodák is ide tartoznak, de a foglalkoztathatóságot befolyásolja például a mobilitás is. Rövidtávon a foglalkoztathatóság behatárolja a munkahelyteremtés lehetőségeit.

Az egyik lehetőség az lehet, amit a jelenlegi kormány csinál, hogy a nehezen foglalkoztatható embereknek külön csatornát biztosít vissza a foglalkoztatáshoz a közfoglalkoztatással, de ez önmagában, hosszú távon nem elég. Az általános konjunktúrát kell valamilyen módon felpörgetni ahhoz, hogy magasabb legyen a foglalkoztatottság.

www.portfolio.hu

http://www.portfolio.hu/gazdasag/ami_a_munkahelyteremtesnel_fontosabb.190462.html